چامە

ئةفسانةي سيو

موکەڕەم ڕەشید تاڵەبانی

" تاکە سێوێکی لەت و پەت کراو

سێ لەتیان کرمێو

لەتێک خوێن تێزاو

چوار چەقۆی تیژی ژەهراوی

ڕووبارێک ژان و زامی بێ هەتاو

ئاسمانێک ئاخ و هەناسەی لە گڕ

خەونێکی سووتاو

ئۆقیانووسێکی پڕ خوێنی هەڵچوو

زارێکی ون و نەخشەی نەکێشراو

سەرەتاتکێی ڕێی مەرگی ناکام و

زریانی ماچ و بەیداخان دەکەن "

نووسراوێکی سەر سنگی زامی(هەڵۆ)یەك

پێ لەو دیوی سنووری زامە دڕەکان

هەڵدەهێنم

دوو شا ڕێگەم لەبەردەمدا قەتیس ماوە

بە زامەوە هەڵێم

یان بەشاخی شەرمی دڵدا هەڵبزنێم

ئەو سروودە بێ ئاوازەم

لە لا سەیرو سەمەرەیە

گشت ئاڵاکان

بەسەر کۆشکی بێ هیوایی‌و دووفاقیوە

هەڵکراون

چاو ناوێرێت بزەی برۆ گرمۆڵەکان

لەکەناری شەکانەوەی گشت ئاڵاکان

دەرباز بکات

زارێکی ترەکیو نازێت

وشەیەکی هەتاو نەدیو

یاخی نابێت

چی دەرگە هەن هەر دادەخرێن

زوڵف و گێسووی ئافرەتە تێکسمراوەکە

لە پەردەی کەناڵی نۆوە

وێنەی واوەیلای‌و شین دەگرێت

ئەنتیناکان

هەر ئاوەژوو دەکرێنەوە

زارۆکە بێ دەسماڵەکەم

لەبەر دەرگەی برسێتیدا

ڕێی فێرگەی خوێن ناگرێتەبەر

پەیامە سووتێنراوەکانی باپیرەم

لە لێواری ئاوارەیی پیتەکاندا

دەخوێننەوە

پەندەتیژو توندەکانی لێوو زاری داپیرەکەم

لە ئاوێنەی پشت گوێ خستن

دەتۆرێنن

ملوانکە سەد دانەییەکەی گەردنلغی چامەکانم

پاسارییەکی تەرەی دڵێکی بێ باڵە

لەدەروازەی مۆزەخانەی کۆنی سڵدا

دەرزیو سووژن ئاژن دەکرێت

ئەسپی ئەم هەناسە سوارە

سروودی ئەم هەموو تاسە

بێدیوارە

بێدەنگ دەکرێت

شەقامی بیر

پڕ لە یاساووڵی سوێڵ درێژە

تێڕامانی زامەکانیش

پێپلکانێی گێژو وێژە

کۆرپەی ساوا

ئەڵهای خەونی ژیژکە دەکات

سووچەڕی هەردی نەسرەوتن

لە جەنگەڵستانی خوێندا

تیری ڕەقی ڕق دەهاوێت

لە کۆلآنی ئەو دیوەوە

حەپە حەپی گەماڵەکان

بەگوڕ بەر گوێی کۆرپەکانی گەڕەك دەکەوت

دڵ نەدەسرەوت

دروشمە بێ بریقەکان

لەناو چاوی ڕەشبینیدا

چاوی کینەو ڕق دەگێڕن

ئەم پیتەم لا نادروستە

ئەم سروودەم لا ناقۆڵاو نابەجێیە

ئەو خەونەشم لا بێ ڕێیە

با دەستی لم

لەگەردنی پەنجەرەکان وەردەینەوە

دوازدە مێخی سەرزەنشتیش

لە پەرژینی بازرگانە بێ ئەوکەکان

بچەقێنین

مایکرۆفۆنە دڕاوەکان

مێشکی هەستی ڕۆژانەیان

پێڵەق کردین

با هەر زارە شێتەکانیان

لە ئامێزی مەزادخانەی هەڵاتن و چاوکوێریدا

لە هەسانی هەراسانی بسوێن

ئەم سروودە

لە خەونامەی باپیرمەوە

بۆ ڕامانی باوکی بیرم داڕێژراوە

ئاووڕێکی تیژ لە ڕابردووی وشەکانیان

دەدەمەوە

ئەمڕۆی خەونە ئاڵۆزو ڕیزبەستووەکان

دەترازێنم

سبەینێی کاوێژی مێژوو

دەقرتێنم

چی هەنگاوی زۆر سواوی مەلۆتکە هەن

لەناو ڕێگە دوورەکاندا

دەناسمەوە

با ئەم پەنجە پڕ برینە

لەبەردەمی گورگە بۆردا

بێدەنگ نەکرێت

وەرە سەیری تەلاری ئەم

ناخە سڕو بێگەردە کە

چۆن کانیاوی پشتی گوندە دێرینەکە

بە برژانگە خەملیوەکان

دەپێونەوە

وەرە قامکی ئەم هەناسە هەڵایساوە

لە قامکی نیازەکانت بئالێنە

با پێکەوە چامەیەکی تەڕو تەرچك

بۆ چاوە پڕ خەونەکانی بەهەشتی دڵ

مارە بکەین

چی هەستم هەن

پەپوولەی هۆش

لە ئێوارە کرەکاندا دەژمێرنەوە

ئاشپەزخانەی کەیبانووە لەرزۆکەکە تەماشاکە

کوانووە ڕووتە نوستووەکان

لە ئامێزی خامۆشیدا

پەرێشانەو گینگڵ دەدات

لەو شەقامە مەپەڕەوە

تەونێکی کوێر

هەنگاوی نازت دەژمێرێت

پێ هەڵبێنە

ساتۆری کول تیژتر دەکرێت

ساتۆری کول برایەتیی زامان ناکات

ڕێگەی فریاد بە خەونەکان ناداتەوە

بە نێو درزو پێچەکاندا گوزەر دەکات

لایەنگری چەقۆ دەکات

چەقۆی تیژیش چاوی مۆنی بێ برۆیە

فرمێسکی ڕژد بەسەر لەشی سێوەکەدا

دەپرژێنێت

ئەو شارێگە تاریکانە

زوڕناژەنە دەنگ کزەکان

ڤەدەشێرن

ئەم برینە تروسکانە

تەلیان لە بینەقای زاری چامەکانم ئالاندووە

مەڕۆ ، مەڕۆ

لە پێچی ئەو دیوی ڕەشی مێژووەوە

دەنگی ئەسپە زامدارەکە

شەتەك دەدەن

مەڕۆ ، مەڕۆ

لێرە پیتی پیتەکانیش

لە ئێوارەی کەرنەڤالدا

بۆ پەرستگەی ڕێی پەرستن

دەکەنەوە

ئاگەدار بە ئاگەدار بە

ئەو قۆرتەیەی ئەو دیوی گوێت

بەسەدان مەتری سێ جا

چاوی شێتیان

له زاروکه ماتەکانمان

دەقرپێنن

ئاگەدار به ئاگەدار به

ئەو شوێن پێیه

بەرەو لووتکه سپییەکانت

ناکاتەوه

ئا ئەم بەفره گیرو ماته

دڕکەزێی دوێنێی تێیه

خوێنی ئەمڕۆ

له قابلەمەی سبەینێدا دەخواتەوه

له دوا لاژەی پەراوێزی ئاهەنگی باو بۆرانەوه

وەڕەی سەگه بازووەکان

ناسنامەیه

هەل و ڕێگەی دەنگ هەڵبڕین

له هوزاری کێله بەردینەکان دەگرێت

وەره ئەی یار

با پێکەوه ئەم برینه کۆنەی مێژوو

گۆڕەوشارکەین

ئەم برینه کرمێ نەبووه

لەته سێوه خوێن تێ زاوەکه

زاوای ئەمڕۆ قەت ماچ ناکات

بەڵێ ماچیش گوناهێکی نەهەنگییه

له ناخەوەی زەریای گیاندا

پەلەقاژێی کۆچ دەیگرێت

داستانی سێو

بڕبڕاگەی داچەماوی پشتی کۆمی ئەم خاکەیه

پەرداخێکی درزبردووی گەردوونی ڕێی

کریستاله

با تێ بگەین

هەموو پەنجە کۆڵەکانیش

دەرەقەتی چاوی ڤینی داڵەکان دێن

له ئامێزی پێچەکاندا

چی چرایەو پێ کراوە

چی نزایەو داگیرساوە

بە هەناسەی گەردەلوولی چاو زیتەکان

دەستەمۆنە

نزاو چرا پێ کراوەکان

سووتەمەنی ڕۆژگارە بێ زارەکانن

دوێنێ دڵی گەشی ساوای چارەنووسم

له لانکی ئارامیدا

خەوەنووتکەی پشووی دەژمارد

ئەمڕۆ لەبەر درزی گوزگی چەقۆکاندا

گەردنی حەز دادەماڵێت

سبەی له ئۆردووی تەم و مژدا

چاوەڕوانی پەڵەی ساڵی هەتاو دەکات

ئەم ساوا بێ پەڕو باڵە

ئەم چاوە بێ ڕۆژو ساڵە

ئەم برینە بێ سامالّە

ئەم خەندەیە بی کووتاڵە

لەنێو چەقی دووڕێیانی هەناسەدا

پەرت دەبنەوە

با هەناسەی هەناسەکان

له فەرهەنگی دڵەڕاوکێی پێراریاندا

ژەنگی سەرکوت زینیان نەکات

ئەو خەندانە

گازی ژەهر لە گەردنی هۆشم دەگرن

ئەو لێوانە

بە ڕووباری خوێنی مێژووم

خۆ سوور دەکەن

ئەو زارانە

تا دێت تەشەر لە بەرۆکی شارم دەدەن

شار سێبەری مۆتەکەیە

پەتای گیرفان

بە پایتەختی ویژدانانیدا

تووڕ هەڵدەدات

ئەوە دڵی باپیرەمە

لەسەر کوانووی گورگە بۆران دەبرژێنرێت

ئەوە گوڵی داپیرەمە

لەنێو جاڕی ڕاوچییاندا

بێ بۆن دەکرێت

ئەوەیش زاری چامەکانە

لە دەروازەی خۆرەتاودا پێی شل بووە

باچی دیکە سەیوانی ڕەش قەت هەڵنەکەین

با چی دیکە ئەم سرووده بێ زارانە

بە نێو هەوری زاری خاکدا قەت هەڵنەدەین

ئەم سرووده جووت زنجیرە

ئەم سرووده پیرەمێردی ماندووی گیرە

ڕمە، ڕقە،دڕکە، تیرە

با گەردنمان لەم بازنەیە

دوور خەینەوە

با دەروونمان لەم سارێژە

پڕ کەینەوە

باهۆز بەفر دەخنکێنێت

ڕەشەبا هەور سنك دەکات

پەتەکانیش گشت دەبڕرێن

سەرەتاکان ڤەدەگەڕێن

ئا ئەو خەونە تەماوییە

لە دووڕێیانی باوبارندا

دەبێتە تەرم

نەتزانیوە

چی کاروان بوون

جێیان هێشتین

گازەرایان بە ڕق کوشتین

با ئەو دەرگە نەسووتێنین

خەونەکانمان ڕاڤە دەکات

خەون بە خەونی خەونەوە دەبینین

خەون ناسنامەو پاسپۆرتێکی نەدراوە

خەون سکالای مۆرنەکراوە

خەون هۆشیاری بێ هەنسك و تین و تاوە

پرشنگێکی بێ هەتاوە

زراڤێکیان پێ نابەخشێت

هۆرەکانمان ناشواتەوە

با بەندەری هۆش دانەخەین

ئەم تەلارە

دوو دیواره

هەورەکان گل دەداتەوە

بروسکەکان دەخواتەوە

نازناومان لێ زەوت دەکات

پەراسووە پەژموردەکان

تێك دەنێت و

بوخچەی کۆچبار دەکاتەوە

سا با بڕۆین

ئەم دڕکە زێ ئاڵتوونییە

دادی ئاومان نادات

پرشنگێکی دیکەی سەهەند

لە گەردنی ئاسکەکانمان

تێك ئاڵاوە

ئەو یادگارو بەسەر هاتە تێکچڕژاوە تۆمار دەکات

لە ناشتنی ئەفسانەی ڕێی باپیرماندا

پێڕەومان کرد

باپیرەمان

جووتە دانی فیلێکی جەنگڵستان بوو

بەدەست باخەڵی دوێنێوە دەینرکاند

زارو گەرووی تلیشاوی دەکردەوە

ئاسکی ئەشکی داهۆڵیانەی

بۆ لاپەڕە دەبردەوە

هۆ هۆ خەونە پەمەییەکان

ئەم زامەیشم

لە گەردانەی سینگی دوێنێ ئێوارەتان

مەکەنەوە

منم عه‌ڤدالّی داستانێکی بێ ناونیشان

من ڕێبواری نیشانێکم بێ جه‌نگه‌ڵ و

جه‌نگڵستان

له سێبه‌ری ترسێکدا بوو په‌روه‌رده بووم

لووتی چیای سه‌رچۆپیی خه‌وش فرێ نادات

چیایش گڕی خوێن و ئه‌شك و فرمێسکانه

له که‌ناره نادیاره‌کان

گوزه‌ر ناکات

زه‌ڕنه‌قووته ڕووته‌کانی

په‌رته‌وازه‌ی دارستانی نامۆیی بوون

باراناوی مێژووی چاوکوێر ده‌خۆنه‌وه

له‌ناو ڕسته‌ی په‌رستگه‌دا

فه‌رهۆنگه ناو قه‌به‌کان تووڕ هه‌ڵده‌ده‌ن

چه‌وگانی ده‌ست کێویله‌کان

تێکده‌شکێنن

وه‌رن با ئه‌م گڕی سووره گه‌رده‌لووله

هه‌ڵسه‌نگێنین

له مایکرۆفۆنی ناخماندا زاوزێ ده‌کات

پێناسه‌ی هیچ چیایه‌کم نه‌کردووه

بۆ خۆشنوودی په‌ڕه‌سیلکه‌ی خه‌ونێکیش

نه‌درکاندووه

با بزانن ئه‌م ڕێگه‌یه

چاوترووکان ده‌به‌زێنێت

دوژمنی ڕاز

خولیای بووه

بابزانن ئه‌م چرایه

شادەروازەی گفتی ئاخە

هەوڵە تەڵخە چرژاوەكان

لە شكستیی هەنگاوەكان

مارە دەكات

من پێم گوتن

ڕووبارەكان لە سێدارەی سەما مەدەن

بەهارەكان لە پاییزی ڤیستیڤاڵی پەمەییدا

مەسووتێنن

شەوە ڕژدە چاوسوورەكان

بۆ ملكەچی وشەكانتان

مەنەخشێنن

ئەو دروشمە گوێ كەڕكەرە

لەسەر زاران تاوتوێ مەكەن

هێلەكانیش گوێڕایەڵن

گڵكۆو گۆڕە بێكێلەكان

(ئم)ی تووڕە

لە ڕوخساری مێرووستانی ویژدان دەكەن

كوا كەی ئەوە تیشكی ڕۆژی شوناسییە

ئەم گەشتە سەربڕاوەمان

بۆ سەردێڕی مێژووی تۆقین

لەسێدارەی ترس دەدات

كوا كەی ئەو چرای خەونە

هەر دووكەڵی بێ هەڵویستی

بە دوو دیدەی هەڵوەستەدا دەكاتەوە

من دەبینم

گومان لە ژێر چەتری ڕەشی سایەقدا

ژێرکراسی خۆنەناسی تووڕ هەڵدەدات

باڵی ڕووتی دەگرێتەوە

ئەژنۆی جووڵەو بزاوتنی

هەڵدەڕووشێت

دڵی هەناسەکان

زارەتەرەك دەبێت

کوا کەی چ کات ئەو هەتاوە

ملوانکەمان

بەگەردنی کچی مانگدا هەڵدەواسێت

گەردانەکە لەسەردەمی ڕامووسانی ئەزموونەوە

بەبەرچاوی گاڕانەوە

تووڕدراوە

لە ژێر زەبری سوڕی قاچدا

نرکە نرکی هەژان

دەهەژێنێت

چاوی شینی ئەم چیایە

ئاسۆی ئاڵی گشت ڕەفتارە خەونییەکان

ماچ دەکات و

پەژموردەیی ژانی بێچووە چۆلەکەکان

دەشێرنەوە

خەونی سەدە ئاییندەکان

خەوە نووتکەی زڕی دوێنێ هەڵدەستێنێت

تێبڕوانن

گۆی ئەم سەرەم

گۆی ئەم زەوییەی تێ ئاڵاوە

دەریای چاوم

هەموو زەریای ئەم جیهانەی تێ ڕژاوە

چی خڕۆکەی خوێنم هەنە

چاوی قیچیان

لەیەك دیکە قیچ کردووە

کەی ئەم یارییە کوشندەیە

لە بەرایی گۆڕەپانی ئەم ناخەدا

کۆتایی دێت

ناخمان پارچە دەسماڵێکی شڕو هوڕە

ناخ داهۆڵە

لە پێدەشتی بیرو هزری دەرزی ئاژن کراواندا

بەخەنجەرو نێزەی جنێو لەت کراوە

ناخ داهۆڵە

سروود بێژی مۆن و سەرشێت

لە چوارمێخەی ژانی داوە

ئەو مێخە نووك دڕکاوییە

ئاگرێکی هەڵایساوە

لە دیوارو شوورەی مێژوو بەردراوە

مێژوویش شەرمی پەردەیەکی پشت پەردەیە

خوێنی ئەشك و بەزەیی قەت تێنەزاوە

با چاو لەو خوێنە گەشە کەین

باسەر لەو شوێنە کەشە دەین

با پشوێنی ڕەنگین بۆ ئەو پشتوێنە بەین

پشتوێنی ڕق وشەکانمان ژیرو هێور ناکاتەوە

دیلی چرا خوێن پێ دەکات

دوگمەی ڕازی نهێنییەکان

لەناو سینگی ڕەشی ڕستە بێ خاڵەکان

دەردەهێنێت

با ڕوخساری ماچەکانمان

بگرینەوە

با دەروازەی نهێنیەکان

هەڵدەینەوە

ئەو دەرگانە کلۆم نادرێن

دڕك و مێخە ساردەکانیش لە پەرژینی

هەناسەوە

گوزەر دەکەن

چی گوزەر هەن گرژو درژن

ناکرێت وێنەی درژی و مۆنی بگرینەوە

وێنە گورزێکی تەریکە

تەپڵی کلاوقوڕنەکانیان

تەڕ تەڕ دەکات

کوا کەی بەفرو بارانی ڕاز

ئەم دلانە داگیر دەکات

چی ڕازمان هەن درکێنراون

چی خەونمان هەن دامرکاون

چی وەنەوزو باوێشکمان هەن

زڕ زڕاون

ئەم جەنجاڵە

پێستی سەری هۆش و نەستی سووتاندووین

ئەم ساماڵە

چاوی بیری ڕفاندووین

ئەم سیپاڵە

هەنگاوی ڕێی لەرزاندووین

ئەم هەرزاڵە

ئەژنۆی بیری ڕووخاندووین

با سەری ڕاز

ڕاست هەڵبگرین

نهێنییەكان پاڵ كەوتوون

با دەستدرازە كرمینەكان دابدڕین

لانكە شڕو وڕە هەژێنراوەكانیان

لە سووچێكی تابلۆكەوە

بڵێسەی گڕ دەڵێنەوە

ئەوە پەلكە زەردو سوورەی لێوی ماچە

ئەوە زاری تەوشەو پاچە

لە ئاوێنەی درزبردووی چاوی گڕدا

پەلەقاژێی ژیان دەكات

ئەو بڵێسە زۆر تووڕەیە چۆن ڕاچەنی

چۆن ئەو لێوە بارگرتووە هات پێكەنی

چۆن دووكەڵی هەناسەكان

بە پاچینەی بەرزی بیردا تێر هەڵژنی

با پرسیاری بێ ناونیشان

لە كۆڵانی تیرۆر بكەین

با سەری لەق

لە دەروازەی بێ یاسایی توند توند هەڵسووین

كوا كەی ئەمە هاوخێزانی بەدادییە

سا دووپێی لێ بترازێنە

خۆ ئەودیوی زامەكانمان

سواری هەناسە سوارییە

كێ پەلی ئەم كۆنە ڕازە

ماره دەكات

كێ كەلی ئەم پیره بازه

چاره دەكات

كێ مەلی ئەم هەموو نازه

لەسێداره قوتار دەكات

خۆزگە مووررووی هیواكانمان

دەهۆنیەوه

خۆزگە دەریای تەونەكانمان

دەتەنیەوه

كام دەرگەیه

چاوی هۆشمان دەشواتەوه

كام بڕگەیه

ناونیشانی هەڵۆكانمان

دەباتەوه

سەجەرەی ژین چارەنووسه

چارەنووسیش ڕدێنێكی پەرت و تەڕه

به ڕۆژ تیشكی پەرت و تەرشه

به ڕۆژ تیشكی لێ دەدزرێت

قۆرتی مێژووی قووڵتر دەكرێت

بۆچی ترسی هەنگاوەكان

ڕێی دەروازەی ناكاو دەگرێت

بۆچی بینایی چاوەكان

بۆ باوەشی فرمێسك دەبرێت

كەی ڕێككەوتن پەڵە دەدات

كەی نەسرەوتن پەله دەكات

هەنگاوێكی دی بهاوێین تا ڕوخساری ڕێگەكانمان

ڕەنگی ئاسۆ دەدۆزنەوە

ئاسۆکانمان مەمکی ئاسمان دەمژنەوە

با ئەو مەمکە لەبیر نەکەین

داپیرەمان لە تەوێڵی باپیرماندا

دەیشاردەوەو

خەوەنووتکەی نێو ئامێزی

لە خۆڵەمێش مارە دەکرد

ئێستەیش ئەو مەمکە دێرینە

زاری شیرەکان دەمژێت

کۆنە مێشکەو

لە لۆژیکی سپیی بیردا

هەر دەپژێت

من هەر دەمگوت

ڕووبارەکان لەسەرچاوەی نیازستان یاخی دەبن

دیوارەکان ئامێزی خۆی بۆ پەڕپووتیی ڕازەکانمان

دەکەنەوە

سوارەکانیش لەسەر پشتی مێژووی ئێمە

پیادە دەبن

بە لووتکەدا هەڵدەزنێن

بۆ هەورازی بیرچوونەوە

هەر مل دەنێن

چ سوارێکن

چ پەرژین و دیوارێکن

هۆ هەتوانە دێرینەکە

چەند سروودو هۆرەو حەیران

بۆ کۆرپەڵەی زامەکانمان

داتەکێنە

قەتماغەکان ڕەنگی شوورەیەکی سووریان

لێنیشتووە

چی شوورە هەن

وێنەی خامە هەڵدەواسن

با هەنگاوێك دابچێنین

ڕەزی ناخمان کۆکەینەوە

ئەم هەورازە دادمان نادات

ئەم ڕێگەیە هەنگاوەکان

بۆ مەرەزەی ڕازمان نابات

با دروشمی پیری دەریا هەڵبژێرین

ئاسمان ماچمان بۆ ناژمێرێت

باران خەونی ئەرخەوانی گڕەکانمان

بۆ نانێرێت

دەڵێن خەونەکانتان زڕن

پردەکانی ئاییندەشتان مات و کڕن

ڕێگەی هەڵچوون و داچوونیش

لەسێبەرە ڕژدەکاندا

هاجەو کوانووەکانیش دڕن

کوا پەتاکان

گەرووە هەڵاّیساوەکانی گڕکانەکان

لە کاروانی چارەنووسی ملوانکەدا داگیراون

نازەکانیش شڕو هوڕن

لەم ئاقارە زامدارەدا

ئەفسانەی سێو

لەتە سێوێکی کرمێیە

لە سێوستاندا کرمی گومانی تێیە !!

هەولێر 1996/10/6

تێبینی : ئەم چامەیە لە هیچ بڵاوکراوەیەکدا بڵاونەکراوەتەوە .